

**การวิเคราะห์ความสำคัญของกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา**
**Analysis of Importance of the Regulations on Students Participation
in Extra – Curricular Activities of Rajamangala University of Technology Lanna**

จเร นระชา^{1*}
Charay Naracha^{1*}

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความสำคัญของกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา โดยได้วิเคราะห์ผลกระทบต่อนักศึกษา และมหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นจากการไม่มีกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร กฎหมาย รูปแบบและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยสถาบันการศึกษา ระเบียบข้อบังคับและนโยบายของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ผลดีต่อนักศึกษา และมหาวิทยาลัย กรณีที่มีกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา ตลอดจนศึกษาตัวอย่างการบังคับใช้กฎหมาย หรือกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของหน่วยงานและสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ด้วย พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยพัฒนาและเพิ่มศักยภาพให้นักศึกษามีคุณลักษณะของความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ได้ และเป็นกระบวนการหนึ่งในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้ผู้เรียนเป็นคนดี และมีคุณธรรมจริยธรรม ตอบสนองการพัฒนากำลังคนของประเทศได้ ดังนั้นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จึงควรกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาอย่างชัดเจน ได้แก่ กฎเกณฑ์การยื่นคำร้องขอสำเร็จการศึกษา และกฎเกณฑ์การเสนอชื่อเพื่อขอเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร เพื่อให้ นักศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด และใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์คุณภาพบัณฑิตของมหาวิทยาลัยต่อไป

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ความสำคัญ กฎเกณฑ์ กิจกรรมเสริมหลักสูตร คนดี คุณธรรมจริยธรรม

Abstract

This article aims to present the importance of regulations on participating in extra-curricular activities of the students of Rajamangala University of Technology Lanna, with the analysis of negative effects on students and the university raising from the lack of regulations on participating extra-curricular activities of students, the analysis of value and importance of extra-curricular activities, laws, patterns and processes for morals and ethics initiation by institutions, relevant university regulations and policies, and the analysis of the positive effects on students and university when having regulations on participating in extra-curricular activities of students. This article also examined the case study of the legal enforcement or regulations for participating in extra-curricular activities of other organizations and higher education institutions. The findings revealed that extra-curricular activities are one of the essential elements which could develop and promote students' qualities of the graduates. It is also a process of a morals and ethics into students to be good people and possess morality and ethnicity which serve the country's manpower development. Therefore, Rajamangala University of Technology Lanna should clearly

¹ กองการศึกษาตาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก 63000

¹ Education Division TAK, Rajamangala University of Technology Lanna, Tak, 63000

*Corresponding author: e-mail: grayq@hotmail.com

Received: October 27, 2021, Accepted: November 7, 2021, Published: January 6, 2022

define regulations on participating in extra-curricular activities of students i.e. regulations on the request of graduation, the request of attending commencement ceremony, etc. so as students will recognise the importance of participation and of extra-curricular activities as prescribed by the university and use it as a tool for analysis of the quality of the graduates.

Keywords: analysis of importance, regulations, extra-curricular activities, good people, morality and ethnicity

บทนำ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีที่จัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปริญญาตรี และปริญญาโท มีที่ตั้งใน 6 จังหวัด ได้แก่ น่าน ตาก พิษณุโลก เชียงใหม่ ลำปาง และเชียงราย มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติที่มีคุณธรรม และพึ่งพาตนเองได้ โดยส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ทั้งระดับคณะและระดับสถาบันอย่างเหมาะสมและครบถ้วน ทั้งที่ดำเนินการโดยสถาบัน คณะ และองค์กรนักศึกษา เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมจะมีโอกาสได้รับการพัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยมีการกำหนดจำนวนชั่วโมงกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักศึกษาจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย ตามประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เรื่อง การกำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา ฉบับลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2556 (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, 2556) มีทั้งกิจกรรมบังคับ 1 นักศึกษาทุกคนจะต้องเข้าร่วมตามการแบ่งชั้นปีของนักศึกษา และกิจกรรมบังคับ 2 นักศึกษาทุกคนจะต้องเข้าร่วมแต่ไม่กำหนดชั้นปีของนักศึกษาซึ่งสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเลือก 1 นักศึกษาสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจแต่ต้องเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบทุกด้านตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนดไว้ และกิจกรรมเลือก 2 นักศึกษาสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจแต่ต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย 1 กิจกรรม ตลอดหลักสูตร แต่มหาวิทยาลัยไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในกรณีนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือกรณีที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างโดดเด่นแต่อย่างไร ประกอบกับมหาวิทยาลัยไม่ได้กำหนดรูปแบบใบระเบียบกิจกรรม (Activity Transcript) ให้แก่นักศึกษา ถึงแม้จะมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดทำใบระเบียบกิจกรรมไว้ทุกปีงบประมาณก็ตาม ขณะเดียวกันการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ทั้งระดับคณะและระดับสถาบันในแต่ละรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา คณะกรรมการผู้ประเมินจะประเมินตามกระบวนการดำเนินกิจกรรมของคณะและสถาบันเท่านั้น โดยไม่ได้สุ่มประเมินนักศึกษารายบุคคลว่าเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนดครบถ้วนหรือไม่ จึงทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษามีความสำคัญน้อยลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษา และการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ตามตัวอย่างผลกระทบที่เกิดจากไม่มีกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา ซึ่งได้รวบรวมจากประสบการณ์ตรงของผู้เขียนบทความ การสัมภาษณ์ตัวแทนผู้นำนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาขององค์กรนักศึกษา และบุคลากรสายสนับสนุนที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก รายละเอียดดังตารางที่ 1

นอกจากนี้ผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก ได้มีการสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของการจัดกิจกรรม และเห็นถึงความสำคัญของการกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาผ่านเวทีการประชุมร่วมระหว่างสภานักศึกษาเขตพื้นที่ตาก สโมสรนักศึกษาเขตพื้นที่ตาก และสโมสรนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก ครั้งที่ 1/2562 ประจำปีการศึกษา 2562 เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2562 โดยมีมติเห็นชอบให้เสนอมหาวิทยาลัยพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์หรือกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา (สภานักศึกษาเขตพื้นที่ตาก, 2562) สภานักศึกษาเขตพื้นที่ตาก จึงได้มีการนำเสนอเรื่องต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาให้พิจารณาต่อไป

ตารางที่ 1 ผลกระทบต่อนักศึกษา และมหาวิทยาลัยที่เกิดจากไม่มีกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา

ผลกระทบต่อนักศึกษา	ผลกระทบต่อมหาวิทยาลัย
1. นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด จึงทำให้นักศึกษาขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และคุณธรรม จริยธรรมได้อย่างครบถ้วน	1. มหาวิทยาลัยไม่ทราบว่านักศึกษาแต่ละคนได้รับการพัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันครบถ้วนหรือไม่
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นขาดความหลากหลาย ไม่ครอบคลุมตามความฉลาดทางปัญญาของมนุษย์ ทำให้นักศึกษาขาดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อแสดงความสามารถและค้นหาความถนัดของตนเอง	2. มหาวิทยาลัยไม่สามารถติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนามหาวิทยาลัย กรมแผนกลยุทธ์ที่กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จเป็นคำร้อยละของนักศึกษาที่ผ่านการส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตการทำงานในศตวรรษที่ 21 และพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยได้อย่างชัดเจน
3. นักศึกษาขาดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการเข้าร่วมเป็นผู้นำนักศึกษา เพื่อฝึกทักษะการเป็นผู้นำและประสบการณ์การบริหารจัดการองค์กรนักศึกษา	3. หลักสูตรที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยไม่สามารถนำหลักเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่จะต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนดไปใช้ประกอบการพิจารณาตาม มคอ.2 ได้
4. กิจกรรมเสริมหลักสูตรขาดความต่อเนื่อง อาจารย์ผู้สอนจึงเห็นว่านักศึกษาไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรในคาบชั่วโมงกิจกรรมทุกสัปดาห์ อาจารย์จึงมีการนัดเรียนนอกตารางสอนเพิ่มเติมในคาบชั่วโมงกิจกรรม ทำให้นักศึกษาเคร่งเครียดกับการเรียนและมีเวลาผ่อนคลายน้อยลง ซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อการพัฒนาสติปัญญาให้มีจินตนาการ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4. ผู้นำและองค์กรนักศึกษาในมหาวิทยาลัยขาดความเข้มแข็ง เนื่องจากไม่มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการเข้าร่วมเป็นผู้นำนักศึกษา ทำให้บางปีการศึกษาไม่มีนักศึกษาลงสมัครเป็นผู้นำนักศึกษา หรือมีผู้นำนักศึกษาไม่ครบถ้วนตามตำแหน่งที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยต้องร้องขอเป็นการส่วนตัว จึงส่งผลกระทบต่อเสริมสร้างทักษะ และประสบการณ์ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย
5. นักศึกษาจะขาดคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันในด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก	5. บางกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในหรือภายนอกมหาวิทยาลัย มีนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรของมหาวิทยาลัย และบางกิจกรรมมีนักศึกษาเข้าร่วมไม่เหมาะสมกับเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัย

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความสำคัญของกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา โดยชี้ให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่การกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอาจจะยังผลทำให้ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติสูงขึ้นไม่มากนักน้อย ถึงแม้ปัจจุบันผลการประเมินจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นก็ตาม ดังผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตย้อนหลัง 4 ปี ระหว่างปีการศึกษา 2559 – 2562 (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, 2564) ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติย้อนหลัง 4 ปี

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (TQF)	คะแนนเฉลี่ยของผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ปีการศึกษา			
	2559	2560	2561	2562
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.01	4.23	4.50	4.51
2. ด้านความรู้	4.01	4.15	4.23	4.31
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.00	4.17	4.23	4.30
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ	4.00	4.18	4.38	4.48
5. ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.97	4.16	4.17	4.28
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.00	4.18	4.28	4.38

การวิเคราะห์ความสำคัญ

การวิเคราะห์ความสำคัญของกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา โดยเป็นการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ซึ่งถือเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานในด้านการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง โดยวิเคราะห์จากคุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา และเพิ่มศักยภาพนักศึกษาให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณลักษณะของการเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ วิเคราะห์ความสำคัญจากการเชื่อมโยงกับหลักของกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนวิเคราะห์ให้เห็นถึงผลดีต่อนักศึกษาและมหาวิทยาลัยกรณีที่มีกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา และนำเสนอตัวอย่างของหน่วยงานและสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ที่มีการบังคับใช้กฎหมายหรือกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา เพื่อทำให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนามีความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

คุณค่าและความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

“กิจกรรมเสริมหลักสูตร” หมายถึง กิจกรรมพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียน ที่มีเป้าหมายโดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะ เฉพาะด้านแก่นักศึกษา เพื่อสร้างโอกาสในการเสริม เติมเต็ม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวเป็นไปตามความสนใจและสมัครใจของนักศึกษาโดยไม่มีคะแนนเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมนักศึกษา และกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษา โดยที่กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงออก ซึ่งความคิด ความเชื่อ ความสามารถ ความถนัดของตนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ อาจจะดำเนินการในรูปของชมรม กิจกรรมที่ได้รับอนุญาตจากสถาบัน โดยสถาบันจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวก หรือกิจกรรมที่นักศึกษารวมตัวกันจัดกิจกรรมโดยได้รับอนุญาตจากสถาบัน ส่วนกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียนที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างเจตคติ ทักษะ และประสบการณ์ตรงแก่นักศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อเสริม เติมเต็ม คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตลอดจนมีพัฒนาการรอบด้านของความเป็นมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2563) จึงถือได้ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดให้มีขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รู้จักสนิทสนม ปรึกษาหารือ และร่วมกันทำกิจกรรม โดยประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนั้นเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตในอนาคตค่อนข้างมาก เนื่องจากสังคมทุกวันนี้ไม่ต้องการเพียงแต่คนเก่งทางวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพชีวิต จึงจะถือว่าเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ โดยคุณค่าและความสำคัญของกิจกรรม ได้แก่ 1) โลกทัศน์ของตนเองกว้างมากขึ้น เพราะได้มีโอกาสทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ทำให้นักศึกษาได้รับความคิดแปลกใหม่จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การได้ถกเถียงจากการประชุม อันจะส่งผลให้ไม่เป็นคนที่ยึดมั่นถือมั่นในตนเองมากเกินไป ขณะเดียวกันทำให้ได้แง่คิดหลายมุมมอง ซึ่งเป็นการพัฒนาสติปัญญาไปในตัว 2) การค้นพบและรู้จักตนเองมากขึ้น เมื่อนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทำให้มีโอกาสประเมินตนเองว่ามี จุดเด่น จุดด้อย อะไรบ้าง หากไม่เข้าร่วมกิจกรรม อาจจะทำให้เรารู้จักตนเองช้าเกินไป ทำให้โอกาสการพัฒนาจุดด้อยช้าตามไปด้วย 3) ความสามารถในการบริหารเวลา ในยุคปัจจุบันเวลาถือว่าเป็นสิ่งที่มีค่าเป็นอย่างมาก คนที่บริหารเวลาได้เก่งย่อมได้รับสิ่งที่มีค่าต่อตนเองอย่างเหมาะสม 4) ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ในการเข้าร่วมกิจกรรมจะมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ ด้วยตนเองมากขึ้น เพราะในโลกของการทำงานนั้นจำเป็นต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังนั้นนักศึกษาจำเป็นต้องรู้จักปรับปรุงตนเอง ให้เข้ากับบุคคลหลากหลายประเภท เพื่อให้ผลการดำเนินงานที่รับผิดชอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อย 5) การมีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมจะสอนให้เรารู้จักที่จะควบคุมอารมณ์ของตนเอง รู้จักการเป็นผู้ฟังที่ดี รู้จักทักษะสังคม รู้จักที่จะยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่ช่วยปรับแต่งบุคลิกภาพของนักศึกษาให้ดูดีเสมอ 6) การรู้จักและเข้าใจคำว่า บทบาทและรู้จักการใช้บทบาทที่เหมาะสม ในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น แต่ละคนจะต้องดำรงตำแหน่งในบทบาทใดบทบาทหนึ่ง ในแต่ละบทบาทจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกันไป (ณัฐพงศ์ สุโกมล, 2543 อ่างใน จตุรวิวัฒน์ ผนักริมย์, 2557) และเมื่อพิจารณาความหมายของคำว่ากฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริม

หลักสูตร โดยคำว่า “กฎเกณฑ์” หมายถึง ข้อกำหนดที่วางไว้ เป็นบรรทัดฐานเพื่อเป็นแนวทางให้ปฏิบัติร่วมกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2564) ดังนั้นคำว่า “กฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร” หมายความว่า ข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ของการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานักศึกษานอกชั้นเรียน ที่มีเป้าหมายโดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะด้านแก่นักศึกษา เพื่อสร้างโอกาสในการเสริม เติมเต็ม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต โดยต้องการให้นักศึกษาปฏิบัติตาม

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

การจัดการอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มีวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่ง คือ เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะที่จำเป็น เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหา และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งความในมาตรา 32 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ จึงเป็นภารกิจสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจะต้องแสวงหาวิธีการทำให้ผู้เรียนเป็นทั้งคนเก่ง คนดี และมีคุณภาพสอดคล้องกับการพัฒนากำลังคนของประเทศ ซึ่งในการเป็น “คนดี” ลักษณะที่สำคัญจะต้องเป็นผู้มี “คุณธรรมจริยธรรม” และในการก่อเกิดคุณธรรมจริยธรรมที่มีความยั่งยืนได้ จะต้องเกิดจากการระเบิดจากข้างในของคน ๆ นั้น แต่ไม่ได้หมายถึงจะเกิดขึ้นได้เองกับทุกคน ดังนั้นการปลูกฝังบ่มเพาะส่งเสริมที่ดีจะช่วยให้เกิดคุณธรรมในบุคคลและสังคมได้ดี ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) ได้ค้นพบว่า คุณธรรมจริยธรรมที่ ควรเร่งปลูกฝังให้แก่ ประชาชนคนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนมี 10 ประการ ได้แก่ ความกตัญญูตเวที ความเมตตา กรุณา ความพอเพียง ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความมีสติ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนอดกลั้น ความมีวินัย และความซื่อสัตย์ซื่อตรง และมีรูปแบบและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมโดยสถาบันการศึกษา 8 วิธีการ ได้แก่ 1) การสอนด้วยวาจา 2) การสอนผ่านการจัดหาลู่ที่เหมาะสมให้คนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง 3) การปฏิบัติให้ดูเป็นแบบอย่าง/ใช้คนดีเป็นแบบอย่าง 4) การสอนโดยสอดแทรกในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน 5) การสอนโดยการให้รางวัลและการลงโทษ 6) การสอนด้วยการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ 7) การสอนโดยการกระตุ้นให้คิดหาเหตุผลว่าทำไมสิ่งหนึ่งจึงดีหรือไม่ดี และ 8) การสอนโดยการให้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง (ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), 2561)

เมื่อพิจารณาคุณสมบัติการเป็นบัณฑิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติในการสร้างเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 หรือไม่นั้น โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาผู้มีสิทธิ์ขอสำเร็จการศึกษาตามความในข้อ 47 แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2551 นอกจากนักศึกษาจะต้องศึกษารายวิชาให้ครบถ้วนตามข้อกำหนดของหลักสูตร และสอบได้จำนวนหน่วยกิตสะสมไม่ต่ำกว่าที่ หลักสูตรกำหนดไว้ และได้ ค่ำระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 แล้ว จะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเป็นบัณฑิต” และไม่มีหนี้สินผูกพันต่อมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, 2551) โดยมหาวิทยาลัยได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ 4 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) ทักษะการทำงาน (Skill) 2) ความรู้ (Knowledge) 3) ทักษะทางสังคม (Social skill) และ 4) คุณธรรม จริยธรรม (Ethics) ตามประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พ.ศ. 2559 ซึ่งในแต่ละคุณลักษณะได้กำหนดจำนวนโครงการ/กิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งในตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, 2559) โดยสอดคล้องกับเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี (มคอ.2) ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยและผ่านการรับทราบจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยทุกหลักสูตรได้เชื่อมโยงเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรกับเกณฑ์ที่นักศึกษาจะต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ด้วย จึงแสดงให้เห็นว่าการเป็นบัณฑิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาที่สมบูรณ์ได้ นอกจากจะมีทักษะและความรู้ในการทำงานแล้ว จะต้องมีความรู้ทางสังคมและคุณธรรมจริยธรรมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2562-2565 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนนักวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติ (Hands-On) กลยุทธ์ที่ 1.4 สร้างบัณฑิตให้มีทักษะที่พึงประสงค์ที่มีลักษณะเหมาะสมในการใช้ชีวิตและทำงานศตวรรษที่ 21 ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จเป็นร้อยละของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่ผ่านเกณฑ์การสอบทักษะด้านภาษา ร้อยละนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่ผ่านเกณฑ์การสอบทักษะด้านไอที และร้อยละของนักศึกษาผ่านการส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต การทำงานในศตวรรษที่ 21 และพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, 2562) จึงแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้เห็นถึงความสำคัญในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยอย่างสมบูรณ์ แต่ในทางปฏิบัติมหาวิทยาลัยไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์หรือวิธีการปฏิบัติการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาให้ครบถ้วนตามรูปแบบและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) โดยเฉพาะไม่มีวิธีการสอนโดยการให้รางวัลและการลงโทษ ส่วนวิธีการอื่นๆ ก็มีปรากฏอยู่ทั่วไป จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อนักศึกษา และมหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นจากการไม่มีกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาอย่างชัดเจนดังตารางที่ 1 ที่กล่าวมาข้างต้น โดยจะเห็นได้จากกิจกรรมเลือกตั้งผู้นำนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก ระหว่างปีการศึกษา 2561 – 2563 มีจำนวนนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ 31.28 ร้อยละ 31.49 และร้อยละ 30.74 ตามลำดับ ซึ่งเป็นตัวอย่างกิจกรรมบังคับที่มีนักศึกษาเข้าร่วมไม่ถึงร้อยละ 32 ของนักศึกษาผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด โดยสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะกำหนดกิจกรรมเลือกตั้งผู้นำนักศึกษาเป็นกิจกรรมบังคับให้นักศึกษาทุกระดับชั้นปีเข้าร่วมทุกคน และเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลในปีการศึกษา 2563 กับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ 76.64 (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2563) และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มีนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ 71.85 (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2563) ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีการกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า มีจำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมเลือกตั้งผู้นำนักศึกษามากกว่ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก อย่างเห็นได้ชัด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเลือกตั้งผู้นำนักศึกษา ปีการศึกษา 2563

สถาบันอุดมศึกษา	จำนวนนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเลือกตั้งผู้นำนักศึกษา		
	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	คิดเป็นร้อยละ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก	3,302 คน	1,015 คน	ร้อยละ 30.74
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	4,273 คน	3,276 คน	ร้อยละ 76.64
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์	906 คน	651 คน	ร้อยละ 71.85

ดังนั้นจะเห็นว่ากฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น โดยที่กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นเครื่องมือหรือวิธีการหนึ่งในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความรับผิดชอบตนเอง ครอบคลุม สังคม และประเทศ ตลอดจนเป็นนักศึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเป็นบัณฑิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จึงควรกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาให้เป็นไปตามรูปแบบและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ทั้ง 8 วิธีการ โดยเฉพาะวิธีการสอน โดยการให้รางวัลและการลงโทษ เพื่อใช้เป็นกฎเกณฑ์และเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์คุณภาพบัณฑิตด้านคุณธรรมจริยธรรมเบื้องต้นได้ และมีความเชื่อมั่นว่าจะเกิดผลดีต่อนักศึกษา และมหาวิทยาลัย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลดีต่อนักศึกษา และมหาวิทยาลัย กรณีที่มีกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา

ผลดีต่อนักศึกษา	ผลดีต่อมหาวิทยาลัย
1. นักศึกษาจะเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ทำให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และคุณธรรม จริยธรรมได้อย่างครบถ้วน	1. มหาวิทยาลัยได้ทราบว่านักศึกษาแต่ละคนได้รับการพัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันครบถ้วนหรือไม่
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบจะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีความหลากหลายมากขึ้น ครอบคลุมตามความฉลาดทางปัญญาของมนุษย์ ทำให้นักศึกษาได้รับโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อแสดงความสามารถและค้นหาความถนัดของตนเอง	2. มหาวิทยาลัยสามารถติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนามหาวิทยาลัยกรณีแผนกลยุทธ์ที่กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จเป็นคำร้อยละของนักศึกษาที่ผ่านการส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตการทำงานในศตวรรษที่ 21 และพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยได้อย่างครบถ้วน
3. นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการเข้าร่วมเป็นผู้นำนักศึกษา เพื่อฝึกทักษะการเป็นผู้นำและการบริหารจัดการองค์กรนักศึกษาที่ดี	3. หลักสูตรที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสามารถนำหลักเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่จะต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนดไปใช้ประกอบการพิจารณาตามมคอ.2 ได้
4. กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะมีความต่อเนื่อง อาจารย์ผู้สอนจะไม่นัดเรียนนอกตารางสอนเพิ่มเติมในคาบชั่วโมงกิจกรรม นักศึกษามีเวลาผ่อนคลายมากขึ้น ทำให้นักศึกษามีพัฒนาการทางสติปัญญาดีขึ้น มีจินตนาการ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4. มหาวิทยาลัยจะสามารถสรรหาผู้นำนักศึกษาได้ง่ายขึ้น โดยผู้นำและองค์กรนักศึกษาจะมีความเข้มแข็ง เนื่องจากมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการเข้าร่วมเป็นผู้นำนักศึกษามากขึ้น
5. นักศึกษามีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก	5. ทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในหรือภายนอกมหาวิทยาลัยจะมีนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยไม่ต้องร้องขอหรือบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้ไม่สิ้นเปลืองทรัพยากรของมหาวิทยาลัย และเหมาะสมกับเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัย
6. นักศึกษาจะมีหลักฐานแสดงประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กรณีที่มหาวิทยาลัยมีการประมวลผลกิจกรรมและออกใบระเบียบงานกิจกรรม (Activity Transcript) ให้แก่นักศึกษา ซึ่งจะประโยชน์ต่อนักศึกษาในการสมัครเข้าทำงาน	6. มหาวิทยาลัยจะมีระบบกลไกในการพิจารณาให้รางวัลแก่นักศึกษาอย่างชัดเจน เช่น การยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นนักศึกษาดีเด่นด้านต่าง ๆ การสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษากิจกรรมดีเด่น การเสนอชื่อนักศึกษาพระราชทาน เป็นต้น

ตัวอย่างการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาอื่น

ในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ไม่ได้บังคับให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และไม่มีภาววิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา จึงส่งผลกระทบต่อผู้ปกครอง นักศึกษาและมหาวิทยาลัยตามที่กล่าวมาทั้งหมด ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยจะมีการเปลี่ยนแปลงโดยบังคับหรือกำหนดกฎเกณฑ์ให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ก็ย่อมเป็นสิ่งใหม่กับมหาวิทยาลัย และอาจจะก่อให้เกิดความกังวลต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยก็ได้ บทความนี้จึงได้นำเสนอตัวอย่างการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาอื่นประกอบการพิจารณา ดังนี้

การจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรและเงื่อนไขการจัดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย ปลูกจิตสำนึกและเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และส่งเสริมการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน โดยผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างน้อย สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงทุกภาคเรียน ตามความในข้อ 9 (4) แห่งประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2562 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) และได้กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนเพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ซึ่งนักศึกษาต้องเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตรและ “ผ่าน” ทุกภาคเรียน ตามแผนการเรียนที่สถานศึกษากำหนด โดยมีเวลาเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของเวลาที่จัดกิจกรรมในแต่ละภาคเรียน ตามความในข้อ 55 (4) แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

กองทุนเงินให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ในกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง ได้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมจิตสาธารณะเพื่อขัดเกลาจิตใจให้มีความเมตตา กรุณา มีความเสียสละ และมีจิตสาธารณะ ช่วยสร้างสรรค์สังคมหรือสาธารณะให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งกิจกรรมจะต้องไม่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและไม่ได้รับค่าตอบแทนในลักษณะการจ้าง โดยกองทุนได้กำหนดคุณสมบัติให้ผู้กู้ยืมเงินรายเก่าเลื่อนชั้นปีทุกระดับการศึกษาทำกิจกรรมจิตสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในระหว่างปีการศึกษา จำนวนไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมง เพื่อขอกู้ยืมเงินในปีการศึกษาถัดไป (กองทุนเงินให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา, 2564)

นอกจากนี้ยังมีสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง ได้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา โดยกำหนดให้นักศึกษาจะต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร จึงจะสามารถยื่นใบคำร้องขอสำเร็จการศึกษา หรือจะได้รับการเสนอชื่อเพื่อขอเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ดังตัวอย่างสถาบันอุดมศึกษาที่มีการกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตัวอย่างสถาบันอุดมศึกษาที่มีการกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา

สถาบันอุดมศึกษา	กฎเกณฑ์
1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน	กำหนดให้นักศึกษายื่นคำร้องขอรับรองการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อนำไปประกอบในการยื่นใบคำร้องขอสำเร็จการศึกษา โดยจัดทำเป็นประกาศมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, 2553)
2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	กำหนดให้นักศึกษายื่นคำร้องขอรับรองการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อนำไปประกอบในการยื่นใบคำร้องขอสำเร็จการศึกษา โดยจัดทำเป็นประกาศมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2562)
3. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	กำหนดให้นักศึกษาที่จะขอสำเร็จการศึกษาต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยจัดทำเป็นระเบียบมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2550)
4. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	กำหนดให้นักศึกษาต้องผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด จึงจะได้รับการเสนอชื่อเพื่อขอเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร โดยจัดทำเป็นข้อบังคับมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548)

สรุป

กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยพัฒนาและเพิ่มศักยภาพให้นักศึกษามีคุณลักษณะของความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ทั้งความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีพชีวิต และเป็นกระบวนการหนึ่งในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนากำลังคนของประเทศเพื่อให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ ดังนั้นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จึงควรกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาอย่างชัดเจน ได้แก่ กฎเกณฑ์การยื่นคำร้องขอสำเร็จการศึกษา และกฎเกณฑ์การเสนอชื่อเพื่อขอเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร โดยอาจจัดทำเป็นประกาศหรือระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งจะทำให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และคุณธรรม จริยธรรมได้อย่างครบถ้วน โดยกฎเกณฑ์ของกิจกรรมอาจแบ่งเป็นกิจกรรมระดับมหาวิทยาลัย คณะ และหลักสูตร มีทั้งกิจกรรมบังคับ และกิจกรรมเลือกตามความเหมาะสม นอกจากนี้อาจมีเงื่อนไขหรือสิทธิพิเศษให้แก่ผู้นำนักศึกษา เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ นักศึกษาที่มีความเสียสละเป็นผู้นำนักศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเสริมให้นักศึกษามีความเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และในอนาคตหากมหาวิทยาลัยสามารถกำหนดกฎเกณฑ์จนถึงขั้นตอนการประมวลผลกิจกรรมให้มี “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” และมีระเบียบกิจกรรม (Activity Transcript) ให้แก่นักศึกษาได้ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในการสมัครเข้าทำงานได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยจะต้องมีการศึกษาแนวทางหรือรูปแบบการกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาอย่างเหมาะสม และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับบันทึกผลและประมวลผลการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสภาคณาจารย์และข้าราชการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ที่เห็นถึงความสำคัญของการกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา โดยได้มีมติเห็นชอบให้เสนอแนะต่อมหาวิทยาลัย ในคราวประชุมสภาคณาจารย์และข้าราชการ ครั้งที่ 3/2563 เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2563 ประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และขอขอบคุณนายชินมิ่ง เพื่อองฟุ้งสุข อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ให้คำปรึกษาและแนะนำการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ โดยผู้เขียนบทความฉบับนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และผู้ที่สนใจนำไปต่อยอดกับงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2558. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557. เล่ม 132 ตอนที่ 82 ง หน้า 1 ราชกิจจานุเบกษา วันที่ 20 สิงหาคม 2558.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2562. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2562. เล่ม 136 ตอนที่พิเศษ 130 ง หน้า 19 ราชกิจจานุเบกษา วันที่ 22 พฤษภาคม 2562.
- กองทุนเงินให้กู้ยืมเงินเพื่อกิจการศึกษ. 2564. กิจการมิจิตอาสาธารณะ กยศ. . [Online]. Available: <https://www.studentloan.or.th/th/highlight/1604025515>. (สืบค้นเมื่อ กันยายน 2564).
- จตุรวัฒน์ ฝนิกรรัมย์. 2557. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2556. หน้า 12-13. ใน: รายงานวิจัยสถาบัน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2548. ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2548. วันที่ 22 กันยายน 2548.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2563. ผลการเลือกตั้งคณะกรรมการนักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ ปีการศึกษา 2563. [Online]. Available: <https://web.facebook.com/watch/?extid=SEO—&v=1341367672919434>. (สืบค้นเมื่อ พฤศจิกายน 2564).
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. 2562. ประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เรื่อง การกำหนดให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร พ.ศ. 2562. วันที่ 11 กันยายน 2562.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. 2551. ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2551. วันที่ 23 พฤษภาคม 2551.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. 2556. ประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เรื่อง การกำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา. วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2556.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. 2559. ประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พ.ศ. 2559. วันที่ 5 สิงหาคม 2559.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. 2562. แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2562-2565 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 กลยุทธ์ที่ 1.4.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. 2564. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ปีการศึกษา 2559-2562. [Online]. Available: <https://dsd.rmutl.ac.th/download>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2564).
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. 2553. ประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน เรื่อง การกำหนดให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553. วันที่ 26 พฤษภาคม 2553.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2550. ระเบียบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550. วันที่ 21 สิงหาคม 2550.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 2563. ผลการเลือกตั้งผู้นำนักศึกษา ปีการศึกษา 2563. [Online]. Available: https://www.pn.psu.ac.th/web2555/des_news.php?orderid=20340&fbclid=IwAR3iGFJX97k1DbUROeYGeboviJECvcw5WlHlcikWbcXBshin3DXycJ8SQMI. (สืบค้นเมื่อ พฤศจิกายน 2564).
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2564. ความหมายของคำว่า “กฎเกณฑ์”. [Online]. Available: <http://dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute>. (สืบค้นเมื่อ กันยายน 2564).
- ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). 2561. การส่งเสริมคุณธรรม “พอเพียง มีวินัย สุจริต จิตอาสา”. บริษัท พิมพ์ดี จำกัด. กรุงเทพมหานคร. 140 หน้า.
- สถานศึกษาเขตพื้นที่ตาก. 2562. หลักเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนด. หน้า 11. ใน: รายงานการประชุมร่วมระหว่างสถานศึกษาเขตพื้นที่ตาก สโมสรนักศึกษาเขตพื้นที่ตาก และสโมสรนักศึกษาคณะในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก ครั้งที่ 1/2562. วันที่ 21 สิงหาคม 2562. ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. 2563. กรอบแนวทางการดำเนินการตามมาตรฐานกิจการนักศึกษา. บริษัท ซีโนเทค พับลิชชิ่ง แอนด์ แพคเกจจิง จำกัด. กรุงเทพมหานคร. 64 หน้า.